

Postnina plačana v gotovini.

—
NAR

DOM

»Naš Dom« izhaja vsakega 10. v mesecu. Rokopise in vse, kar spada v uredniški del lista, je čimprej po izlitju prejšnje številke poslati na urednikov naslov: Dr. Fran Vatovec, Maribor, Koroška cesta 1.

»Naš Dom« se naroča pri upravi »Našega Doma«, Maribor, Koroška cesta 5 in stane samo 12 dinarjev letno.

Kjer želite objavo slik, fantovskih skupin, pošljite Din 40.— kot odškodnino za napravo klišaja na naslov uprave.

Zaupniki in agitatorji »Našega Doma«! Delo in propaganda za naše glasilo naj se neprekinjeno in nezmanjšano nadaljuje. Vedite, da vsaka stotina novih naročnikov lahko pripomore do večjega obsega »Našega Doma«.

Iz uredništva: Za 8. št. Našega doma je bilo poslanega toliko gradiva, da ni mogoče vsega priobčiti, dasi bi radi. Pride pa na vrsto v eni prihodnjih števil. Saj niso slabe stvari, samo jezik je treba popravljati. Ne iščite preveč umetnih izrazov, pišite priprosto in boste videli, da bo lepo in najbolj pravilno.

† P. Pavel Potočnik je umrl v Mariboru. Bil je vztrajen organizator katoliške mladine in ustanovitelj številnih prosvetnih in cerkvenih organizacij ter godbe Katoliške mladine, pozneje »Danice«. Katoliška mladina bo rajnega ohranila v svetlem spominu!

25 letnica prosvetnega dela. Na Petrovo in Pavlovo so obhajali pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah 25 letnico delovanja tamošnjega katoliškega prosvetnega društva, ki ga je leta 1909 ustanovil tedanji kaplan Koprivšek. Jubilejna proslava je bila združena z dopoldansko cerkveno svečanostjo za fante in može, pri kateri je imel pridigo bogoslovni profesor dr. Josip Jeraj iz Maribora, sveto mašo pa svetolenarški župnik Matija Neudauer. Popoldne pa je bila zunaj na prostem blizu cerkve uprizoritev lepe igre »Pri kapelici«, ki so jo sodelujoči podali z velikim veseljem in znanjem. Pred igro je navzočne pozdravil župnik Matija Neudauer, nakar je imel slavnostni govor prof. dr. Jeraj, predsednik škofijskega vodstva FKA, v katerem je izrekel čestitke k 25 letnici katoliškega prosvetnega dela ter proslavljal dosedanje uspehe tega dela. Ta dan bo ostal vsem svetolenarskim faranam, zlasti pa nam mladim, v trajnem spominu. — Jože.

Stanovska država Portugalska. Leta 1926, ko je bilo med Portugalci nezadovoljstvo vse večje in se je vsak hip

pričakovala revolucija, je postal ministar financ te gmotno upropaščene zemlje profesor Antonino de Oliveira Salazar. S pretehtano previdnostjo, energijo in vročo vneto za blagor svoje domovine se mu je leta 1932 posrečilo združiti v svoji osebi državno oblast. Kot praktičen katoličan si je prizadeval odstraniti v narodu razredno borbo, nakar je pristopil oblikovanju stanovske države. Osnovel je takozvane korporacije, t. j. skupna zastopstva delodajalcev in delojemalcev, ki naj bi postala temelj za obnovo družabnega in državnega življenja na Portugalskem. Po delavskih središčih se gradijo posebni delavski domovi za strokovno in prosvetno izobrazbo delavstva. Tudi se posameznim delavskim družinam zidajo hišice z vrtom s podporo države in korporacij, ki si jih delavci odplačujejo z nizkimi mesečnimi najemninami, tako da bo po preteku gotove dobe vsak delavec postal mali posestnik. Čast in slava Salazarjevemu delu!

Novi zagrebški pomožni nadškof dr. Alojzij Stepinač, ki je bil posvečen v nedeljo dne 24. junija, se je svojčas odlično udeleževal v hrvatskem katoliškem mladinskem gibanju. V svojem kraju je organiziral Orle, pozneje pa duhovne vaje za Križarje v številnih farah zagrebške nadškofije.

Avstrijsko štajersko mladinsko gibanje je po odločitvi graškega knezoškofa dr. Ferdinanda Pavlikowskega dobilo v duhu ciljev Katoliške akcije enotno vodstvo, in sicer je poverjen s posli deželnega mladinskega voditelja prof. dr. Fr. Thaler, s posli deželne mladinske voditeljice pa gđe. dr. Hildegarda Holzer. Delovanje fantovskih in dekliških mladinskih skupin se osredotočuje na versko in moralno, stanovskem, narodnostnem in sportno telovadnem polju.

Fantje, vsi v Maribor!

Leto za letom, zdaj v tej ali oni državi, po posameznih škofijah in za posamezne narodnosti, se vršijo evharistični kongresi. Od časa do časa pa se vršijo svetovni evharistični kongresi, kakor je bil n. pr. lansko leto oni v Dublinu na Irskem.

Namen teh kongresov je, da se poživi vera v Najsvetejši Zakrament in da se v srcih ljudi poglobi ljubezen do največje Ljubezni — do Evharističnega Kralja —, kateri se daje nam, nevrednim, v dušno hrano, nas krepi in ohranja v nas božje življenje. Evharistični kongresi so manifestacija žive vere in ljubezni ter neomajne vdanosti Kristusu Kralju in Katoliški Cerkvi. Po vsakem takem kongresu se je poživilo evharistično gibanje in je versko življenje pognalo globlje korenine. Vse se je tesneje strnilo okrog Vira življenja — Kristusa — pričujočega na oltarju pod neznatno podobo belega kruha. Zlasti med mladino so take evharistične slavnosti zapustile najgloblji vtis. Mlada srca so se vnela v ljubezni za Boga, za krepostno življenje, utrdili so se značaji, mlada srca so še bolj junaško bila za Kat. Cerkev, za nje svobodo, za sv. Očeta. Neustrašenost v nastopu v borbi za kat. načela, smisel za žrtve, odpovedi in velika heroična dela na polju krščanske dobrotelčnosti, to so bili sadovi takih evharističnih manifestacij. Ni čudal! Predpogoj za religijozno življenje, za čednost in krepost, za ljubezen do bližnjega, za odpoved in žrtve, za junaštvo in srčnost je Sv. Evharistija. Tu rasto kremeniti katoliški značaji. Iz te šole so izšli vsi veliki možje in neustrašeni spoznavalci, mučeniki in reformatorji krščanskega življenja. Katakombe in krvava preganjanja vseh časov nam o tem pričajo, o tem nam govori zgodovina najnovejših dni.

Naš preзвиšeni Nadpastir je pozval za 7. in 8. septembra vse Lavantince na škofijski evharistični kongres v Maribor. Tu v Slomšekovem mestu naj se po želji Nadpastirja pokaže kako velika in globoka je naša vera v Evharističnega Boga. Gotovo je, da se bodo ogromne množice ljudstva, vseh stanov in slojev, odzvale klicu Nadpastirja, ter prišle v Maribor, da skupno in čim lepše počastijo Sv. Evharistijo in manifestirajo za Kristusa Kralja. Tudi fantje ne bodo izostali!

Da! Fantje prav posebno Vi ste vabljeni. Pridite, odzovite se! Naj ne bo fanta, ki bi takrat ostal iz malomarnosti in brez bržnosti doma. Evharistični kongres mora biti revija koliko nas je, biti mora

revija naše zavednosti in globokega verskega čustvovanja in prepričanja.

Zakaj v Maribor? Zato, da se okrepi naša vera in utrdi ljubezen do našega Prijatelja v Sv. Evharistiji. Zbog mlačnosti in hladnosti, ki veje okrog nas in nehote vpliva tudi na nas, bo skupna evharistična manifestacija vplivala tudi na nas, nas vnela in ogrela, da se bomo tesneje oklepali Evharističnega Boga, vzljubili pogosto sv. obhajilo in to evharistično gibanje povsod širili.

Veliko nas mora biti na evharističnem kongresu. S svojo veliko udeležbo moramo pokazati vsemu svetu, prijateljem in neprijateljem katoliške misli, da trdno kot skala stojimo ob strani naših duhovnih voditeljev, da je vse naše mišljenje, delo in stremljenje usmerjeno v pravcu kat. načel in da od teh načel ne odstopimo niti za las.

Evharistični kongres naj bo za vso katoliško mladino, zlasti za fante, ki delajo v delovnih skupinah KA, pobuda za še aktivnejše delo na vseh poljih versko-obnovitvenega dela, da bo zavelo po naših župnijah novo, sveže, pristno katoliško življenje. Propagatorji tega pokreta pa bodite Vi, katoliški fantje. Zato vsi, prav vsi na evharistični kongres! — o. č.

Križ na praporu.

Na eni strani fantovskega prapora je križ, znamenje vere, pa tudi znamenje apostolstva. Je to znamenje, ki ga morda premalo cenimo in njegov globok pomen premalo spoznamo. To znamenje ni samo naše, ampak je last mnogih narodov, last veseljstva in čudovito lep in najbolj primeren izraz našega gibanja, tudi fantovskega. Zato so si mnogi, med drugimi tudi Hrvati, skovali za svojo fantovsko gibanje označbo »križarstvo«.

Gre za to, da doumemo v vsej širini in globini naš fantovski pokret, katerega simbol je križ, pa najsi se imenuje to gibanje fantovsko ali križarsko ali kakorkoli. Pomenja pač višek katoliške aktivnosti, pomenja najbolj premišljeno in najbolj smotno akcijo, delo. Tega se je treba zavedati, in to tembolj, ker je vse naše katoliško udejstvovanje v preteklosti bilo manj poglobljeno, premalo smotno. Seveda preje tudi okolščine in ves socialni položaj ni tako nujno zahteval vsega napora katoličanov. Danes pa rabimo ljudi, ki bodo veliki v dejanjih in veliki v ljubezni. Saj je križ simbol ljubezni, ki ima svoje najjačje korenine v veri.

Treba je torej iskati najglobljih virov in nagibov za res času primerno katoliško akcijo ali udejstvovanje. Kakor so tlačeni narodi našli najmočnejši nagib za osvobodilne boje v krivicah, ki so se jim godile in v naravni pravici do svobode, tako bomo mi iz zla, ki je v svetu in ruši kraljestvo božje, našli nagibe, da ne držimo rok križem, ampak delamo. Toda najmočnejši nagib to ni. Ta giblje namreč tudi one, ki so veri nasprotni. Nam je treba kot katolikom višjih nagibov, nagibov iz nadnaravnega sveta. Zato je naše križarsko gibanje brez teh nagibov že obsojeno na nezadosten, malenkosten uspeh. Kakor moderna tehnika v vojski zahteva novih načinov

in dela, tako naše moderno katoliško udejstvovanje zahteva najučinkovitejših sredstev, iskanja novih potov.

Imamo vzglede pri Francozih, Holandcih in Belgijcih. Oni so spoznali, da je treba črpati sile za delo iz najglobljih virov. Zato je pri njih zelo razširjeno takozvano evharistično križarstvo. Mladina, fantje, črpa moč za delo in jamstvo za uspehe iz evharistije, iz pogostega sv. obhajila. Tam so spoznali dobro, kako silo imata katolicizem in Cerkev v tem zakramentu. Žosisti, kakor se fantovska organizacija pri omenjenih narodih imenuje, so evharistični križarji. Izkazalo se je, da so imeli in še imajo uspehe, ker črpajo sile iz globokih virov. Močni so v apostolatu vzgleda, besede in v akciji.

Morda se bo zdelo komu izmed vas, da izgublja s to versko preusmerjenostjo in poglobitvijo naše fantovstvo na svojem pomenu. Motijo se, ki tako mislijo. Mi smo morda vse preveč pod vplivom drugih gibanj in premalo cenimo silo vere in posebno še silo evharistije. Našo fantovstvo bo le poplemeniteno in bo raslo v silo in ponos. Lepoto mladosti in pomen dela bomo spoznali šele takrat, ko bomo sami evharistično križarstvo udejavili pri nas. Vedimo pač, da je to glavno in da brez tega gradimo na pesek.

V Mariboru bo v septembru evharistični kongres. Ne samo manifestacija, ampak dan načrtov za bodočnost. Tudi fantje boste imeli takrat priliko spoznati pota in cilje, ki vam jih črta katoliška akcija. Beseda evharistija bo imela svoje važno mesto v razgovorih in predavanjih na tem kongresu. Dal Bog, da bi takrat jasno spoznali, čemu križ na naših praporih. — M.

Fant, tak junak bodi!

Bilo je l. 1812. Silni francoski cesar Napoleon je šel z veliko armado v Rusijo, — da bi jo premagal in podvrget svoji volji. Rusija je seveda zbrala vse svoje vojaštvo ter se je pripravila za boj zoper mogočnega nasprotnika. Njene meje so bile vsled tega drugod le slabo zavarovane. Perzija pa je prav ta trenotek hotela izrabiti ter odtrgati od Rusije nekaj ozemlja. Poslala je odlično organizirano armado, ki je štela 30.000 mož in 12 topov pod poveljstvom Abbas Mirza proti Rusiji. Temu nasproti je mogla Rusija postaviti le 2221 odličnih vojakov in 6 topov pod poveljstvom junaškega generala Kotljarevskega. Ko so prevažali topove čez reko Araks, je en top pal v vodo in zaman so se trudili, da bi ga izvlekli iz nje. Kotljarevski je rekel: »Bratci, če se bomo dobro borili, bomo tudi s petimi kanoni premagali Perzijce. In takrat, ko se vrnemo, bomo tega izvlekli iz vode; če se pa ne vrnemo, ga itak več ne potrebujemo.« In Kotljarevski je s temi 2221 vojaki dne 19. oktobra 1812 v drznem naskoku napadel 15 krat močnejšega sovražnika ter ga je vrget v utrjen tabor. V temni noči pa je Perzijce tukaj napadel v silnem naskoku. Bilo je strahovito klanje in 20. oktobra zjutraj, torej ravno isti dan, ko je Napoleon moral zapustiti Kreml, je bila perzijska armada uničena. Rusi so zaplenili pet bojnih zastav, 11 topov in 537 vojnih ujetnikov, mrtvih pa so našli na bojišču približno 9000. Kotljarevskij je

poročal v Petrograd, da je le 1200 sovražnikov mrtvih. Rekel je: »Zaman bi poročal, da je mrtvih 9000, ker mi ne bodo verjeli.« Ruska zguba je znašala le 120 mož. Rusi niso nikomur prizanesli, vse je padlo pod njihovim bajonetom.

Perzijanom je ostalo še poslednje upanje — trdnjava Lenkoran, ki je zapirala pot v Perzijo. Tu so zbrali 4000 najodličnejših vojakov, ki so prisegli, da hočejo rajši umreti kot pa se udati sovražniku. Abbas Mirza je pisal poveljniku trdnjave: »Drži se, če se gore vzdignejo nate.« Gore se niso vzdignile, a Perzijci so imeli opraviti s silnejšim protivnikom.

Dne 18. decembra je Kotljarevskij prekoračil reko Araks in se je pomikal po brezvodni muganski stepi na Lenkoran. Imel je le 1761 mož, s katerimi je 26. decembra začel oblegati trdnjavo. Pozval je poveljnika Lenkorana, Sadik kana, naj se uda. Ta pa je poziv odbil in je rekel, da le Allah razpolaga z usodo bojev in vé, komu pošlje svojo pomoč. Nato je Kotljarevskij trdnjavo napadel in po strašnem bajonetnem boju je sovražnika uničil dne 31. decembra l. 1812. Rusi so zaplenili dva bojna prapora, osem topov in našli so 3737 mrtvih sovražnikov. A tudi Rusi so imeli 361 ubitih in 609 ranjenih vojakov, torej 950 mož od 1761. Tudi junak Kotljarevskij je pal; izpod kupa mrtvecev so izvlekli njegovo mrtvo truplo. In tristo vrst daleč po gorah in po stepi so nesli vojaki svojega ljubljene poveljnika. Njegovo bojno delo je bilo končano; še mlad je zapustil svojo rusko domovino. Če bi bil živel, bi najbrže imela Rusija drugega Suvorova. Kotljarevskij je zapustil kavkaški armadi svojo ognjeno dušo. Njenim polkom je zapustil svojo oporoko in svojo slavo.¹

Na tem prerano umrlem slovanskem junaku opazimo požrtvovalno zvestobo, gorko ljubezen do domovine in neustrašen pogum. Mladenci slovenski, spominjajte se ga in hodite za njim. — A. K.

Malo družboslovje.

Poedinec in družba.

V življenju nastopata poedinec (individuum) in družba (kolektiv). Poedinec se mora ravnati po pravilih in zakonih družbe, družine, države- družba pa mora podpirati posameznika in njegov dobrobit. Vprašanje nastane, v kakem razmerju sta posameznik in družba?

Tri značilne družabne sestave ločimo: individualistični, kolektivistični in univerzalistični.

Individualistično urejena družba daje poedincu (individu) skoro absolutno svobodo udejstvovanja, državi ne prizna skoro nič pravic. Posamezniki so gospodarsko neomejeni, lahko poljubno tekmujejo med seboj, kdor je spretnejši pač več pridobi, četudi slabejšega potepa. Država ima v taki družbi le zelo ozki delokrog, le to nalogo, da ščiti določeni pravni red (pred uboji) in brani državljane pred

¹ A. Kersnovskij: Istorija ruskoj armii I. str. 183 in 184.

vnanjimi sovražniki (policijska država), socialnih in prosvetnih nalog nima.

Kolektivistična družba pa daje prednost družbi. Posameznik je le številka v državnem trustu, država z njim prosto razpolaga. Posameznik nima lastnega delokroga in tudi ne lastnih pravic, ki bi jih morala družba brezpogojno upoštevati. Družba in država je krušni oče in edini duševni voditelj vseh državljanov.

Univerzalistična (občestvena) družba pa ne daje prednosti ne posamezniku, ne družbi, temveč išče med njima izravnave. Posamezniku da, kar mu gre, svobodo gibanja, imetja, a družbi pa tudi priznava pravice v določeni meri nad posameznikom. Družba (država) sme omejiti svobodno tekmo, mora ščititi slabega posameznika pred močnejšimi, ima torej poleg pravnih nalog še prosvetne in socialne.

Tako torej upošteva univerzalistična družba pravice posameznika in družbe, je torej sredinski sestav. — X, Maribor.

Za resnico in pravico.

VIII.

Medtem, ko je slovensko življenje zunaj na bojiščih ginevalo in krvavelo, je slovenski rod, kolikor je ostal v domovini, šel viharim dnevom nasproti. Po vseh delih in krajih Slovenije so uglednejše može zapirali ter jih odganjali v zapore, češ, da so veleizdajalci, srbofoili, Vseslovani itd. Zaporji na goriškem in ljubljanskem gradu ter graški zaporji so bili prenapolnjeni z odličnimi sinovi slovenske matere, ki so imeli edino to krivdo na sebi, da so bili neustrašni Slovenci. Med »veleizdajalci« je bilo zlasti mnogo slovenskih župnikov in kaplanov. Tudi nad št. Ilj je prihrumela nevihta. Od vojaške in vojne službe oproščeni Hanzek je bil tedaj noč in dan na nogah, vozil se je skoro vsak dan v Maribor in stikal po uradih in pri oblastvih.

Vedno, kadar je odšel, so prišli orožniki po koga ter ga odgnali v mariborske ali graške zapore. Niso minili menda trije dnevi po Markovem odhodu na bojišče, ko so orožniki proti večeru obkolili župnišče ter hiše štirih uglednih, starejših posestnikov, med njimi Markovega očeta-starčka. Skupaj so jih odgnali proti šentiljskemu kolodvoru z gospodom Evaldom na čelu. Pobešenih glav in globoko potrti so ljudje pritekli skupaj in opazovali ta nenavaden sprevid. Na kolodvoru je že čakal Hanzek z nekaterimi svojimi podreptniki. Čim je ugledal prihajajoče v spremstvu orožnikov, je bruhnilo iz njega z vso jezo in maščevanja-željnostjo: »Veleizdajalci, fej, da vas ni sram... Veleizdajalci«. Tako je šlo naprej, dokler ni vlak odpeljal petorice proti Mariboru.

Teden dni pozneje so se vsi štirje posestniki vrnili, gospoda Evalda pa ni bilo več nazaj. V Mariboru so našuntani ljudje navalili na nje, jim pljuvali v obraz ter jih zasramovali. Pa so se vendar vrnili domov. Gospoda Evalda pa so odpeljali v graške zapore, kjer je bilo tedaj izredno veliko slovenskih duhovnov, ki so jim očitali veleizdajo, ker so svojemu narodu oznanjali besedo božjo v materinem jeziku. Minilo je precej časa, predno so jih pustili nazaj v fare, ki so žalovale za svojimi zaprtimi ter po nedolžnem trpečimi duhovnimi očeti. Tudi gospod Evald je bil med njimi ter se po vrnitvi s še večjim poletom posvetil dušeskrbju ter obči skrbi za časni in večni blagor svojih faranov. Mnoge od teh, duhovnov, ki so ždeli po goriških, celovških, tržaških, ljubljanskih in graških zaporih, pa so kratkomalo odeli v suknjo vojaških duhovnikov ter jih kot vojne kurate poslali na različna bojišča, da se »preizkusijo v zvestobi in udanosti«¹ dunajski vladi in avstroogrski monarhiji. Koliko jih je tedaj bilo po slovenski zemlji in drugod, ki bi bili le približno mogli slutiti, kakšen bo konec tega nečloveškega borenja ter spopada ljudstev in narodov na življenje in smrt? (Dalje sledi.)

O kmetški izobrazbi.

Nekdaj je bilo zadosti, če so kmetje poznali tradicionalno obdelovanje polja in obvladali vsaj glavne stvari. Dandanes je drugače. Doba radia, elektrike, pare, kina, industrije. Kmetški človek mora razumeti te iznajdbe in jih tudi zase izkoristiti, posebno v poljedelstvu. Kmet mora pridelovati prvovrstne pridelke. Vinoreja, sadjereja zahtevata kvalitetno blago; če ga ni, ne moreš prodati, ali pa pod ceno, zato tudi ničesar ne zaslužiš.

Prosveto potrebuje posebno kmetški stan. Noben drug stan ni prišel v take težave kakor kmet. Dve rani skelita posebno kmeta: pomanjkanje izobrazbe in napačna izobrazba.

Kmet, ki mu primanjkuje izobrazbe, gospodarsko propada, je zaostal kmet. Njegov žep je prazen, pridelal komaj toliko, da živi. Ne čita knjig, se ne uči dobrega, umnega gospodarjenja, ne zna prodati svojega blaga, živinoreja mu propada. Manjka mu izobrazbe, zato se mu slabo godi.

Drugi kmet pa ima zadosti izobrazbe, a nima prave kmetške stanovske izobrazbe. V knjigo je pogledal, v mestu je videl drugače oblečene ljudi, drugače govoreče, zato vrže vse kmetstvo proč in posnema mesto. Imamo meščanskega kmeta. To pa zopet ni prav! Kmet mora dobiti izobrazbo, a tako, ki temelji na pristni kmetški podlagi.

Jedro kmetške izobrazbe mora tvoriti njegov stan. Kmet ima staro znanje v gospodarstvu, v obleki, v občevanju in veri. Če se svet tako hitro suče, ne smejo elektrika, radio in druge moderne iznajdbe zmešati njegove glave. Prepričan mora biti, da je njegovo podedovano gospodarstvo, naša velika dragocenost, ki jo je treba le času primerno **izpopolniti, ne pa zavreči**. Zato pa se pridno uči, vpeljuj nove iznajdbe, zadruge, a ne preziraj tega, kar je tvoje.

Prepričal se boš, da ni vse dobro, kar pride iz mesta, da je treba izbirati in dobro razločevati. Marsikaj je tudi pleve, kar se po mestu hvali z veliko reklamo, nič drugega, nego kar denarce jemlje iz žepa.

Privzemati sme svobodno gospodarske pridobitve mesta in industrije, **nikakor pa ne mestnih šeg in navad.** Zato drži kmetske šege in navade! Danes iz mesta valovijo ne samo nove iznajdbe, ampak tudi pokvarjene mestne šege. Kakor slana mori cvetke, tako mestne manire morijo kmetško preprostost in zdravo dušo. Iz kmeta je nastal meščan ali bolje, neke vrste mešanica kmeta in meščana.

Seveda to ni prav, ker kmet mora ohraniti svoje kmetske šege, ne pa si prisvajati mestne. Koliko lepše so nego mestne, tudi so zrastle iz njega. Preprosta kmetška noša ga lepše diči nego mestna polikana suknja, veliko pristnejši je kmet, ki se kmetško obnaša nego politirani kmet. Posebno kmetška mladina naj se varuje mestne polizanosti in naj se zadovolji s kmetško preprostostjo. Saj kmetška preprostost ni manjvredna.. Kako imenitni so bili nekdanji kmetje v svoji noši. Kmetice so nosile ob poroki in praznikih umetno vezena krila, težke verižice, kmetje pa jopiče. To je bil kmetški stan. Meščan sam ga je občudoval in spoštoval, ko je prišel na deželo.

Danes pa je izgubil kmet smisel za samoniklost svojega stanu. Ni več ponosen na svojo nošo, kmetški fantje se maskirajo z mestnimi klobuki, po mestno prikrojenimi hlačami, dekleta z rokavicami, podeželske gospodične. Samo, da bi zakrile svoj stan. Ali to krepki kmetški stan zasluži? Ali ga ni škoda? Kako potrebno bi bilo, da bi zopet kmet nastopil v svoji noši.

Isto velja o kmetškem življenju. Na deželo prodirajo gízdave vile mesto košatih kmetških hiš. Kako čudno se zdi, ko zadeneš v kmetški hiši na politirano pohištvo, ogledalo in reklamne slike. Nekdaj so imeli skrinje, bogato obložene, težke mize, krasne pobožne slike in podobe iz kmetškega in verskega življenja. Danes pa imamo mestni lunder, figure iz časopisov, packarije, ki jih prodajajo sejmarji. Kje je pristni kmetški okus?

Tudi šege so propadle marsikje. Kako veličastne so bile kmetske šege ob poroki, krstu, smrti, praznikih in lepih nedeljah. Kmetje so od daleč prišli skupaj, topiči so naznanjali, da praznuje kmet praznik z Bogom, svojim Stvarnikom. Danes pa vse to le preveč opuščamo.

H kmetškemu stanu spada tudi ljubezen do grude, domačega kraja. Ne v mesto; ostanite na deželi. Mestno življenje je pusto, izpije človeku kri, na starost pa zavrže. Gruda pa je ljubezniva mati. Zemlja nikdar človeka ne zapusti, sicer trdo vzgaja, ne mehkužno, a nudi zaslombo v najhujših časih. Ob svetovni vojni je prišlo mesto na beraško palico, kmet pa je le še živel. Zato ne v mesto, ljubimo kmetški dom.

Kmet ljubi svoj stan, a ve, da so potrebni tudi drugi sloji. Zato jih ne sovraži. Pravi kmet zahteva svoje pravice, je vesel, da je

kmet, a druge spoštuje. Ve, da so stanovi drug drugemu potrebni. Zato ne bo proglašal nadvlade kmeta, ampak pravice.

Zato je kmet tudi pogumen. Nekdaj so se kmetje tudi uprli tlačaniti, a ne dolgo. Prišel je čas, ko so vstali za svojo pravdo. Kakor kmet ljubi svojo zemljo, ki ga redi in mu daje vsakdanjega živeža, zemljo, ki je napolnjena z znojem prednikov, tako ljubi tudi svojo domovino. Kmet ljubi svoj dom, zanj dela in se trudi noč in dan, da ga ohrani svoji deci.

Kmetska stanovska izobrazba temelji na delu, kmet ne more križem rok držati. Samopomoč, zadruga, odprto oko za napredek, žuljeva roka, to prinaša kmetu boljše čase. Ne nazaj! Naprej upiraj kmet svoj pogled!

Junakinja do konca.

Zjutraj, ko je vstala, je ujela v ogledalu svoj shuššan in spremenjen obraz ter sklenila: »Ne tako naprej, Angelica! Žena moraš biti, ko te udari življenje s prvimi bridkimi biči, močna žena... Saj nisi sama, ki si varana za svojo ljubezen, je tudi dobra Silva...«

Silve to drugo jutro ni bilo v trgovino in je razmišljala na vse mogoče načine, kako prodreti v Angeličino dušo, ki je bila zadnji večer za njo prava uganka in sklenila je, da jo vpraša celo o sliki...

Kakor vedno, je Angelica tudi ta dan pričela pridno s svojim delom in skoraj ustrašila se je, ko se je zavedla, da se ji je razočarana duša razlila v glasno in prisrčno pesem: »O kam Gospod, gre Tvoja pot...«

»Bog Te živi, Angelica,« je pozdravila Silva prijateljico, ko je stopila v trgovino in se ni mogla dovolj načuditi, da Angelica danes poje in celo prvič, kar je pri njih...

»Prav imaš, Angelica, veselo si moramo napraviti življenje sami, ker drugi tega ne umejo,« se je radovala Silva prijateljicini nenadni izpremambi.

»Da, veselo, Silva! Veselo je tako lepo živeti... In črečen biti, je nekaj, kar umejo samo čisti in nedolžni...«, ji je čudovito žarel obraz.

»Kajne, moja draga Silva, da boš vedno tako dobra, kakor si sedaj in da boš njega lepo ljubila,« je Angelica zaupno zaprosila svojo prijateljico.

»Angelica,« je sedaj razumela Silva in objela svojo prijateljico krog vratu. »Torej je le res, kar sem včeraj slutila,« je ihtelo dekle: »Ti, Angelica... in jaz... in Marijan...«

»Silva,« je ostal miren Angeličin obraz ob njenem solznem: »V oči mi poglej, pa boš videla, da nisem njegova...« in močna v odpovedi je v sočutju poljubila njene solzne oči.

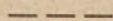
Silva pa je verjela svoji prijateljici...

»Saj je nekaj povsem naravnega, da si je on, Marijan, dober s Silvo, ki je bogata in tudi dovolj izobražena,« je spoznala Angelica in se vdala v svojo usodo. »Le Silva, ona ne sme nikoli zvedeti, da sem ga ljubila z vso dušo, vsaj ona mora biti srečna, brez zagrenjene misli,« se je žrtvovala Angelica za svojo prijateljico. Ko sta pa prišli skupaj, sta molčali kakor umrla pesem; le tu in tam so se bežno srečale njune oči, a se vsakokrat boječe umaknile, kakor da so grešile... Angelica je čutila, da je nevzdržen ta molk, ki je rasel med njima in da je najbolje, če zapusti svojo službo. Zato je nekega dne stopila k Silvi: »Silva, ali mogoče nisem storila vse, kar sem mogla, da bi bila Ti srečna? ... Zakaj mi torej vedno umikaš svoje oči in me tako mučiš, zelo mučiš...«, ji je ljubeznivo očitala Angelica, ki je globoko v srcu čutila, da bi za svojo odpoved upravičeno pričakovala več umevanja...

»Angelica, vest mi očita, in jaz si ne morem kaj, ko si želim, da se najina pot loči...«, je iztrgala iz sebe Silva in zbežala od prijateljice, da bi ne videla, kako so se ob teh besedah široko odprle njene žalostne oči, da bi bolje razumela...

»Uboga Silva,« je trpela Angelica z njo in brez obotavljanja spravila svoje stvari v kovčeg, da gre za vedno, plaho in boječe, kakor je prišla...

»Oh, Silva, ko bi vedela, kako plaka v meni, ko zopet stopam v svet brez ljubezni...«, je žalostno mislila Angelica, ko je pričela dolgo pot iz mesta proti domu...

Pomlad je prišla v deželo, ogrnjena v beli pajčolan kakor nevesta. Sanjavi gozd se je prebudil iz težkih sanj, slekel svoje rjavo raztrgano oblačilo in se oblekel v novo, ko da gre v svate. Vsa narava je dihala čudovito in tajno pesem pomladi, da je bilo, kakor da so skrbne roke deklinške v svetišču pripravile za službo božjo. In ko je sonce s svojimi zlatimi žarki prodrlo v ta čudežni raj, je vnelo v cvetju sladkoopno vonjavo, da se je kakor iz kadilnice pred oltarjem dvignil bel oblak proti nebu.

Tudi na Angeličino dušo je čudovito vplival ta božji svet. Njene oči so postale še bolj čiste in jasne, njeno čelo še bolj belo in visoko. Srce je razdelila trpinom in ji ni bilo mar, da zase ni prejela ničesar... Večkrat so ljudje na vasi ugibali, kako to, da je Angelica prišla iz mesta tako tiha in resna in da toliko skrbi za reveže. Sama je bila uboga, a je vedno imela toliko, da je ubogim zmanjšala njih bedo in trpljenje... Najbolj srečna pa je bila, ko jim je dajala iz duše...

Nekega večera se je pozno vrnila iz vasi; obiskala je vdovo, za katero je zvedela, da ji boleha edini otrok in da je brez sredstev, da mu reši dragoceno življenje. Tej je izročila zadnje prihranke, ki jih je imela iz mesta. In sedaj se je vrnila domov dobre volje in srečna, kakor da je njo samo nekdo umel... — Lojzka Horvatičeva.

(Dalje sledi.)

Iskanje. Strašno smo čudni. Pravimo, da nas je samo življenje, moč in pogum. A naši uspehi — malenkost! Pa vendar delamo, se borimo, trpimo celo. Z vsem naporom se bijemo za stvari, ki so drugim že davno dognane. Tako tratimo svoje mlade dni in moči. Pod varno streho nam je pretesno, čutimo se ograjene. V svoji zanesenosti in zaupanju vase podiramo vse meje in drvimo v viharje, da se tepemo z njimi za svoje prepričanje. Sami svojih misli in glasov več ne razločimo, kaj šele drugi. Vsi utrjeni in brez moči pridemo v zavetje, če sploh pridemo, seveda; ali pa počasi padamo — žrtve lastnih zablod. Nekaterim veljamo za junake, drugim za nespametne predrzneže. Kako smo vendar slabi. Vsi nešteti zgledi nas ne spametujejo. Vsak se poda na isto pot. Preskusiti se hoče, kakor skozi ogenj. »Vse vodnike zavreči,« je geslo. — A vendar, kako hodimo brez vodnikov? — Nespamet! Še izkušen planinec na nova pota vodnika vzame. Tako ravnajo, ker je bajé moderno in pametno. Pa naj reče kdo, da si na samostojna pota ne upamo! Posledica: do mesta, ki nam je dolčeno, nikdar ne pridemo. Prej obnemoremo razočarani. Naša doba pa z vso nujnostjo kliče mladih moči. Na razpolago so, a vodnikov rabijo! — Zagradišnik, Nova Štifta.

Ne razumejo nas. Še živijo med nami ljudje, ki niso nikdar hodili v nobeno šolo. Sedaj se kaj podobnega več ne zgodi. Vsakdo mora vzeti torbico ter iti v učilnico svojega kraja. Pa še živijo tudi med nami ljudje, ki so hodili v šolo skozi celo ukazano dobo, a ko je ta pretekla, vrgli so knjige proč in nikdar več nobene pogledali. Uradne listine iz davkarije so bile edine jim znane tiskovine. Nihče jih ni spodbujal več k čitanju, k učenju, nihče jim ni razlagal velikega pomena izobrazbe. Sedaj pa so drugi časi! Omike želimo, izobrazbe hočemo, to je klic naše sedanje mladine! Dandanes se bije v človeški družbi ljut boj. Bije se boj za vsakdanji kruh, za obstanek. Kdor je bolj izobražen, lažje zmaga v tem boju. Kdor več zna, težje ga je izpodriniti. Izobraženejši in podjetnejši najde boljša mesta. Neizobražen in neokreten človek mora samo drugim služiti, ne more se povzpeti višje. V izobrazbi je napredek, v izobrazbi je

samostojnost. Naša slovenska mladina je prav spoznala potrebo časa. Ona vztrajno in navdušeno dirja za omiko in izobrazbo. Stari ljudje nas ne razumejo in se začudeni vprašujejo: »Kaj pomeni to gibanje, to hlastno vrvenje za nečim, česar mi nismo poznali. Čudna je današnja mladina! A vendar imajo nekako slutnjo, da ima mladina le prav, ako se izobrazuje v koristnih društvih, ako nastopa pri zborovanjih. Zarati tega ji pustijo prosto pot. A ne razumejo nas! Nam je pred očmi lepša in srečnejša naša in našega naroda bodočnost, zato gremo pogumno naprej z valovjem vsega katoliškega slovenskega gibanja za omiko in izobrazbo. — Ivan Kranjc, dijak, Maribor.

Pa naju je priklicala Donačka gora na kresno nedeljo, Frančeka in mene, od tam doma, kjer vsaj laporja dosti imajo! Brez pušlcov sva jo mahnila, saj planinci si jih morajo sami nabrati po čreah in vrhéh; tudi midva si jih bova, če sta le Hera in Mitra še kaj rožic zgoraj pustila. Šlo je do Poljčan, šlo mimo Boča bočastega, čez Pečico, kjer boja rado straši, do Drofenikove domačije, odkoder se čara urwaldske zemlje napiješ, pa nad znanim Lembergom po muhastih serpentinah trdo ob Šlomšekovi sv. Rozaliji do Podplata in Kostrivnice. Tu sva svojo versko dolžnost opravila in k prijatelju Radu skočila. In potem naprej v Rogaško Slatino, se tukaj zdravilne vode napila, nato pa spet naprej mimo Sv. Križa, mimo tovarne za steklo in hrvaškega Taborskega, v Miklavžev Rogatec, kamor so celjski grofje vasovat hodili. Spodaj pri gaberski šoli sva krenila na levo v Tlake. Po 30 km dolgi vožnji je zanimivo poslušati sestro, ki daljne odrske Slovence uči. Ugrizla sva se Donatu v hrbet. Ta je s svojimi tremi glavami, z razgledom v šir in dalj ter s strahotnimi prepadi pod seboj nepopisljiv, zato tudi nepopisan. Plečnikovemu načrtu kapelice, ki naj skoraj meso postane, sva še prostor poiskala, nato pa nazaj! Pri Koresovih sva se vpisala, ubogege Jurčka, ki je mamico zgubil, tolažila, pisala Tonetu in Francki in še enemu Antonu, kateri se daleč nekje zdrav zdravi, se od Mikušev poslovala ter se po drugi poti vračala v svoj kraj: preko strmege Strmca, skozi

Stoperce, Majšperg, Makole in še in še. V Makolah sva se kaki dve uri oglašala pri Žolnirjevih, katerih Lojzek mašniško študira. V samih rožcah sva potem še najlepšo pot imela, pot s kolesi v mesečni poletni noči, ko božje zvezdice rojijo nad teboj in si dva mladostnika govorita od duše do duše. —

Štefan K., Laporje.

V trpljenju se darujmo! Med velikimi svetniki, ki se jih sv. Cerkev spominja v tem mesecu, daje nam fantom najlepši vzgled sv. Lavrencij (10. avg.). Slovenci ga zelo častijo, saj je njemu v čast posvečenih več cerkev po naši slovenski zemlji, tako župnijska cerkev Sv. Lovrenca na Pohorju, na Dravskem polju, v Slov. goricah, v obsojteljski dolini sta kar dve župniji posvečeni mlademu dijakomu Lavrenciju, v Podčetrtnu in na Bizeljskem.

Lavrencij je bil ljubezniv, pogumen in neustrašen mladenič in dijakom rimske cerkve. Za sveto vero je kar gorel. Ko so peljali sv. papeža Siksta II. na morišče, je mladi dijakom hitel za svojim predstojnikom in klical: »Kam, oče, brez sina; kam mašnik brez svojega strežnika?« Dasi je še bil zelo mlad, je že imel toliko vpliva, da ga je papež postavil za upravitelja cerkvenega premoženja, katerega je hotel oropati cesarski namestnik. Na njegov ukaz, naj mu izroči vse cerkveno imetje, je dobri Lavrencij razdelil vse, kar je bilo cerkvenega, ubogim in sestradanim, nato pa množico revežev pripeljal pred cesarskega namestnika in mu rekel: »Glej, to je naše bogastvo!« Namestnika je to razjezilo. Lavrencija je dal počasi mučiti. Vsega razhibičanega so naposled skušali še pregovoriti, naj se spametuje in daruje malikom. Lavrencija grožnje niso prestrašile, ostal je stanovit in pogumno odgovoril: »Nikdar ne bom daroval malikom, rajši izgubim življenje za vero v pravega Boga, kakor pa, da bi se klanjal delu človeških rok!« Zopet je moral okušati bolečine tezalnice in pekočega ognja. Pri mučenju so že rabljali pešali, Lavrencij, poln milosti, pa je postajal pogumnejši. Po dolgem razmišljanju, kako uničiti junaškega dijakona, ga je cesarski namestnik obsodil na grozno smrt. Rabljem je zaukazal prinesiti železni raženj in pod njega zakuriti. Ogenj je razbelil železo, na katerem se je neustrašeni mladenič polagoma pekel. Še mu ni vzela razdvijana poganska naslada poguma. S sodniki se je Lavrencij celo šalil in govoril: »Na

eni strani sem že dovolj pečen, obrnite me še na drugo stran in poskusite krščansko meso!« Končno so mu pošle telesne moči, enkrat je še dvignil svoje nedolžne oči proti nebu, v neznosnem trpljenju je molil — za svoje sovražnike, za spreobrnjenje rimskega mesta. Glava mu je omahnila, zgrudil se je. Na kraju trpljenja je zadisalo po vonju svežih vrtnic, ogljeno truplo mladega junaka sv. Lavrencija je zažarelo v lepoti nebeške luči. Tako umirajo mučenci Cerkve, ki uči svoje člane vstrajnosti pri načelih. — Življenje sv. Lavrencija je nam fantom res prekrasen zgled. Da bi bili danes slovenski fantje vsaj malo podobni sv. Lavrenciju! Kaj je vzrok današnji gospodarski, in še bolj duhovni krizi? Ljudska nezavednost in verska mlačnost. Bili so časi, ko se nam je dobro godilo. Dobrote so nam delili ljudje, ki so bili res krščanskega mišljenja, predvsem so jih delili naši vrli slovenski duhovniki. Po lastni nevaležnosti, vsestranski nezavednosti in duhovni mlačnosti, smo zabredli v mlakužo, iz katere se je težko izkopati. Bodimo odkriti in priznajmo, da smo si bič, ki nas tepe, sami spletli. Dokler se ne povrnemo nazaj k Bogu, dokler ne bomo trdni v veri in se ne bomo z vso močjo oklepali svojega prepričanja, nam ni treba pričakovati boljših časov.

Fantje slovenski, cvet naroda in up bodočnosti, mi sinovi slovenskih mater, mi bodimo kvas, iz katerega bo vzrasel prerojen slovenski rod. Nekam pomehkužil se je naš narod, zato mora biti naša glavna skrb, da pokažemo že fantje, da smo trdni kakor skala in neomahljivi kakor hrast. Zato pa je treba vzgajati samega sebe in skrbeti, da tudi druge vzgajamo v trdne in kremene znake, ki ne prodajajo svojega prepričanja in naziranja za »skledo leče«. Naj nas preganajo, naj nam jemljejo kruh, naj nas gonijo po zaporih, mi ne smemo kloniti, mi ne smemo popustiti svojega krščanskega prepričanja. Ko bomo trdni v veri, odločni in stanovitni v svojih krščanskih zahtevah in prepričanju, ko bomo spoštovali katoliškega duhovnika kot resničnega služabnika božjega, šele tedaj smemo upati, da bodo nastopili boljši časi. Zato stopimo, dragi fantje, v tem mesecu v šolo k sv. Lavrenciju. Ta učitelj nas bo veliko lepega naučil in še moči nam bo dal, da bomo znali hoditi po njegovih stopinjah.

Po tvojem zgledu, sv. mladenič, hočemo biti slovenski fantje trdni v veri

in na straži bomo čuli, da nas sovražnik ne oropa krščanskih načel, pogumni borci narodnih pravic hočemo biti, vredni sinovi Cerkve, pravi sinovi slovenske zemlje in vredni otroci naše slovenske matere, ki nas ni rodila za

hlapce satanu, temveč za služabnike božje. Finžgar je zapisal: »Domovini sinovi, Bogu otroci, hlapci nikomur! To geslo nam bodi vedno pred očmi, pa bomo dobri učenci sv. Lavrencija! Vostner Polde.

DEKLE DEKLETU

Premišljevanje pod lipo. Lipa zelena je, tam v dišečem gaju... Lep nedeljski popoldan tako rada poromam v tiho svetišče gozda. Visokorastla lipa me objame s svojo mračno senco. V tem miru gozda splava moj duh tako rad v sive davnine... v tiste čase, ko se je malikom namenjena žrtev darovala na žrtveniku v tvoji senci, slovenska lipa. Takrat je vladal duh teme. Toda v to temo je prisvetil bajnolepi sij znamenja križa iz Golgote. V tem siju si se vzgajala mehka slovenska duša, vdana Njemu, ki je te ustvaril, služeč mu povsod, doma, na polju.

Kako pa je sedaj? Ali se zavedamo, da smo potomci nekdanj tako močnega naroda, ki je bival daleč izven sedanjih mej in vedno zmagoviti kljuboval sovražniku. Skažimo se vredne potomce svojih junaških dedov, posebno mladina, da ne bo kdaj pisala zgodovina: »Bili so, a ni jih več.« Slovenska lipa pa naj ostane znamenje naše dobrote in naše vere. — Micika Krumpak.

Sv. Lenart v Slov. gor. Samo fant fantu, kot da bi bil Naš dom samo za nje. Ali bomo pustile dekleta, da nas bodo fantje vedno in povsod prekašali? Če pa hočemo drugod vse povsod biti

prve s svojo modrostjo in zgovornostjo, tukaj v Našem domu pa, kjer je tisti kraj, da se lahko pogovarjamo od naših dekliskih napredkih in idealih, bi pa pustile vse pravice fantom? Ne in ne! Tako ne sme iti dalje, zganimo se in ne bodimo podobne kralju Matjažu, ki še vedno spi in čaka; ne vem, ali se boji današnje krize, ali je pa tako len kot me.

Fantje se pa tiho muzajo in smejiijo nam, zaspankam, češ, nič niste korajžne. Čakala sem tudi jaz na druge — odločila sem se, pisala bom.

Bliža se nam sedaj — veliki Evharistični kongres v Mariboru in še ravno na Marijin praznik; tako se ga že veselimo. Dekleta sedaj treba, da se v obilni udeležbi odzovemo našemu Kralju, da počastimo presv. Evharistijo. Kristus mora kraljevati!... Sedaj v tem mlačnem brezverskem svetu je pač treba, da javno pokažemo, da se ne sramujemo imenovati se otroci božji, saj smo lastnina Tistega, ki je vse ustvaril, ki čuva nad nami in želi le to, da bi se enkrat združili za vekomaj z Njim. Torej na veselo svidenje draga dekleta 8. septembra! Drugič več. — Minika Wein-gerl.

MLADINA v KATOLIŠKI AKCIJI

Novi in prvi dom Kat. akcije.

Župnija Stari trg pri Slovenjgradcu in obenem tudi vsa starotrška dekanija je v nedeljo, dne 15. julija t. l. proslavila pomemben dogodek, o katerem čutim potrebo, napisati nekaj vrstic.

Vsa starotrška dekanija je že dalje časa čutila živo potrebo po večjem društvenem domu, kajti v vsej dekaniji ni

bilo do sedaj še prav za prav nobenega društvenega doma s primerno gledališko dvorano in odrom. To je tudi glavni vzrok, da se društveno življenje in poštena dramatika ni bolj razvijala. Prav posebno se je občutila potreba po večjem društvenem domu in dvorani v župniji Stari trg, kjer se je zadnja leta v prav posebni meri razvilo društveno

življenje, kar se pa tudi ni moglo tako razvijati kakor je bilo to želeli. — Ni bilo primerne doma in dvorane. Te ovire je bilo treba odstraniti.

Že pred leti se je pod župnikovanjem blagopok. župnika in dekana čg. Iv. Jurko ter v zvezi z nekaterimi drugimi uvidelnimi ter delavnimi župljani sprožila misel po društvenem domu. Zbiral se je že zato potrební fond. Za prostor, kjer bi naj stal društveni dom, pa je bil določen kaplanijski vrt. Bilo je že tudi več predlogov za načrte, po katerem se naj bi isti gradil. Gospodarska kriza pa je to akcijo zaenkrat preprečila. Potrebe po društvenem domu pa kriza ni mogla preprečiti.

V glavi našega sedanjega mladega in nadvse delavnega čg. župnika Štefana Horvata, ki sedaj že par let sam vodi to obširno in težavno župnijo pa se je porodila srečna misel, kako priti najlažje, najceneje, in na najekonomičnejši način tudi v sedanjih časih do res lepega, prostornega in velikega društvenega doma.

Misli čg. župnika so postale tudi dejanje. V obsežnem župnišču se je v celem severo-zahodnem traktu nahajalo več prostorov, ki so bili prazni in nerabni. Vseh prostorov je bilo 6, med temi tudi stara šola, kjer so svoj čas podučevali duhovniki kršč. nauk. Ker je bil ta celi trakt župnišču odveč, je predlagal čg. župnik Horvat, da se ves ta trakt prezida v društveni dom z veliko dvorano in odrom. Predlog g. župnika so župljani odobrili. Stavbenik g. Grein Franc iz Slovenjgradca je napravil primeren in strokovnjaški načrt, ter ta tudi delo izvršil v vobče zadovoljstvo in pohvalo. Z deli se je začelo zgodaj letošnje spomladi, v glavnem pa je bilo končano proti koncu junija meseca. Cela dvorana z odrom vred je dolga 21 in pol metra, samo dvorana je dolga 14 in pol, oder pa je globok 7 metrov. Dvorana je v obliki trapeza in je v sredi 9 metrov široka, visoka pa je 5,15 metra. V dvorani je tudi montirana električna razsvetljava po modernem in najnovejšem načinu. Samo na odru je 60 žarnic vseh barv. V dvorani pa so že štiri luči, pridejo še pa tri. Tudi oder je popolnoma nov s krasnimi kulisami za 10 sprememb. Ves les, ki se je rabil za dvorano, je prostodušno daroval čg. župnik sam. Za denarna sredstva pa je določeno, da daruje oz. prispeva vsak župljan tekom enega leta mesečno po 1 Din.

Tako sem v glavnih potezah opisal, kako smo prišli na najenostavnejši in preprostejši način hitro do svojega doma, ki je v celi dekaniji edini. V nedeljo 15. julija je bil ta dom, ki se imenuje dom Katoliške akcije, slovesno blagoslovljen in otvorjen. Dekleta so se potrudile, da so spletle številne vence, fantje in moške pa so postavili dva slavaloka ter ozaljšali dom od zunaj in znotraj. Dom je prišel blagoslovit sam prezvišeni knezoškof dr. Iv. Tomažič. V soboto ob 4. je bil sprejem prezvišene pred občinsko hišo. Pozdravili so ga čg. župnik, št. Horvat, župan Iv. Areh, prednica Marijine družbe gđc. Konečnik ter deklica Breznik. Nato so bile večernice. Zvečer je pevski in tamburaški zbor priredil podoknico prezvišenemu. Prezvišeni vladika je bil zelo vzradoščen nad lepim sprejemom in podoknico, zlasti se je divil lepi dvorani, o kateri je izrazil, da ni z lepega videl še v vsej svoji škofiji tako lepe in velike dvorane.

V nedeljo ob pol 10. uri je prezvišeni blagoslovil dvorano ob navzočnosti dekanijske duhovščine in obilnega občinstva, nakar je imel pridigo o katoliški akciji in pomenu društvenega doma, nato pa je služil pontifikalno službo božjo. Popoldne ob 3. je bila v društvenem domu akademija, kjer so bile pevske in tamburaške točke ter govori. Govorili so doma. čg. župnik, ki je dvorano izročil svojemu namenu, mestni čg. župnik Soklič je obširno in lepo govoril o Kat. akciji. G. prof. Prijatelj iz Maribora pa je prinesel pozdrave od škof. kat. akcije, škof. vodstva fant. kat. akcije in stolne župnije v Mariboru. Nato je sledila kratka igrice s tremi slikami »Nevesta iz Libana, ali skrivnost Marijinega vnebovzvetja«. Igralci so svoje vloge rešili v splošno zadovoljstvo. Proslava se je vršila ob nabito polni dvorani, ter je nad vse pričakovanje lepo uspela.

Naš nov dom Kat. akcije je otvorjen. Otvorjen je ponos starotrske župnije in cele dekanije. Želimo, da bi bil ta dom res pravo zatočišče vseh dobrih katoliških župljanov, naj bo izbirališče in vrelec prave krščanske izobrazbe in omike tudi v vsej dekaniji, bodisi v prosvetnem, duševnem, moralnem in gospodarskem smislu. Vi vsi, ki hočete biti dobri katoličani, pa se v zahvalo našemu graditelju odzovimo hvaležne, da nam je dal pripraviti tak dom s tem, da bomo vedno in ob vsaki priliki napolnili dvorano do zadnjega kotička ter

mu tudi z dejanji pomagali pri njegovem trudapolnem ter požrtvovalnem delu. Bog pa naj blagoslovi ves njegov trud in delo, da bi mnogo uspeha imelo. Bog živi! — Vostner Matko.

Dekanijski izlet je bil v nedeljo 8. julija pri Sv. Kunigundi, lepem in razglednem griču v fari Galicija, za fante novocerkovske dekanije. Prišli so fantje iz Vojnika, Doberne, Šmartna v Rožni dolini, Celja, Frankolova in Galicije ter čisto napolnili cerkev, kjer so se zbrali, da poslušajo pridigo, ki jo je imel ravnatelj Franc Hrastelj iz Maribora, ter prisostvujejo službi božji. Med sveto mašo so ubrano prepevali vojniški cerkveni pevci pod večjim vodstvom organista Šoparja. Zunaj pred cerkvijo so se fantje slikali. Vodstvo delovnih skupin FKA v Mariboru pa in izletu zastopal vodstveni podpredsednik dr. Fran Vatovec. — Hanzek.

V Celju se fantje tudi gibljemo ter v FKA delujemo. Sestanek imamo redne, pa tudi prapor smo si omislili. Blagoslovil nam ga je celjski opat Peter Jurak, med sveto mašo pa smo fantje prejeli skupno sveto obhajilo. Tudi izleta k Sv. Kungoti smo se udeležili v lepem številu pod vodstvom tov. predsednika Martina Rebova.

V Šmartnem ob Paki smo si fantje tudi osnovali svojo delovno skupino FKA. Imamo redne mesečne sestanke s poučnimi predavanji in razgovori. Čast našemu vrlemu gospodu kaplanu Sternadu, ki je ves vnet in goreč za našo mladinsko gibanje. — Jože.

S Pohorja. Tudi v Ribnico na Pohorju prodira misel Katoliške akcije. Dve nedelji sta bili posvečeni tej misli ter nas je obiskal tajnik Katoliške akcije Franc Kolenc iz Maribora. Tudi fantje smo se odzvali v lepem in častnem številu; upam, da bomo v kratkem osnovali delovno skupino Fantovske Kat. akcije. Pozdravljeni fantje od drugod, ki ste z nami istega duha in istih misli in ki se zbirate okoli Našega Doma, ki ga tudi na Pohorju tako radi čitamo. — Peter Dobrun.

Vurberg:

Vesolja pesem pojejo zvonovi, prepeva z njimi sočno cvetna plan rudeči prapor pa razvija se nad nami, ki danes prvič je v dan podan. Pod njim pa fantov prepka četa, ki svet jim je mladeničev stan — Povsod Boga, je naše geslo, orožje naše, lepi zgled — — — — —
daj, da bi delo doprineslo

slave Večnemu — —
za domovino, cerkev, dom
želimo živet.

Tako so veselo pevala naša fantovska srca v nedeljo 1. julija, ko je prvič nad nami zahivral naš novi prapor z znamenjem sv. Križa na eni strani, kot simbol zmage — odrešenja, in na drugi strani evharistično Sonce: Luč življenja.

Že zarana zjutraj so se zbirale čete fantov v cerkvi in se notranje pripravljala na izredno slovesnost, ki je bila združena z lepim jubilejem duhovnega vodja preč. g. župnika Alojzija Kokelj. Fante je spovedoval g. profesor Stanko Cajnar iz Ptuja.

Malo pred 9. uro smo sprejeli mil. g. prošta, sedaj novoimenovanega stolnega kanonika dr. Ivana Žagarja iz Ptuja, ki je prihajal v spremstvu g. ravnatelja gimnazije očetov minoritov v Ptuj. Iz župnišča se je potem razvil sprevod č. duhovščine med špalirjem, ki ga je tvorila mladina in odrasli in zastopniki raznih organizacij, ki so izrekli vdanost in čestitili domačemu dušnemu pastirju — jubilantu.

Ob prihodu v cerkev je zadonela iz fantovskih grl »Ti o Marija naša kraljica«. Potem se je izvršil obred blagoslovitve prapora, ki ga je blagoslovil g. prošt iz Ptuja, ki je imel tudi slavnostni govor v cerkvi. V prvih besedah se je oddolžil spominu župnikovega jubileja, zatem pa prišel z besedo na mladino v smislu dela in življenja v KA. Sv. mašo je imel g. jubilan, daroval jo je za slov. fante in naši fantje so v polnem številu med sv. mašo pristopili k obhajilu in ga darovali v dušni in telesni blagor g. župnika. Omeniti še moram to, da je med službo božjo veličastno prepeval fantovski pevski zbor od Sv. Janža preko Drave. Kot zaključek cerkvene slovesnosti je zaorila po cerkvi himna »Povsod Boga«.

Nato pa smo se fante domače in šentjanske fare zbrali v »Župnijskem domu«, kjer smo se bratsko pozdravili. Zastopnik vodstva FKA v Mariboru g. Mirko Geretič nam je lepo podal simboliko novega prapora in fante navduševal živeti po znamenjih, ki so zarisani na praporu. Ta naš sestanek je posetila tudi č. duhovščina. Sestanek so zaključili s pesmijo bratje šentjanski. V dobrem razpoloženju, z veseljem upanjem v srce, da še se popoldne enkrat snidemo, smo se razšli.

Popoldan se je vršila »akademija« prosv. društva v čast jubilantu, pri kateri smo tudi fantje sodelovali. Imeli

smo tudi zopet prilično slišati petje bratov šentjanskih, ki jim gre res vsa čast in zahvala, da so nam tako s pesmijo dvigali slavnost dneva. Bratom šentjanskim gre tudi vsa čast, da so se tako lepo odzvali našemu vabilu in kljub deževnemu vremenu preko Drave priromali na vurberski hrib na lepo slovesnost. Upamo, da jim bomo lahko kdaj to v polni meri vrnili.

Kaj pa Vi fantje od Sv. Lovrenca v Slov. goricah in Sv. Marjete pri Ptuj in Vi naši sosedje Ruperčani? Tudi Vas smo vabili na to slovesnost, pa Vas ni bilo. Ste se zbal dežja? Da bi Vi prišli, bi bila naša slovesnost še lepša. Pa Vam ne bomo zamerili, ker je bilo res sila muhasto vreme. Pa hvala Bogu, to sitno vreme ni prav nič omajalo naše lepe slovesnosti. Vse se je lepo mirno končalo, le še prehitro nam je minil ta lepi dan. Bil je res praznik prvega fantovskega veselja.

Da smo ta dan se s svojimi veselimi obrazi postavili tudi pred foto-aparat, je pa samoobsebi umevno. — Viktor.

Prosvetne tekme v Ljutomeru. V nedeljo 15. julija so se vršile v Ljutomeru prosvetne tekme za tamošnjo FKA. Tekmovalo je 15 fantov, kateri so prišli na tekme zelo dobro pripravljeni. Dosegli so vse dosegljive točke. Kot za-

stopnik vodstva se je udeležil tekem tajnik Sekolec. Le škoda, da se niso tekm udeležile še sosednje delovne skupine.

V Negovi se je poživila odnosno na novo osnovala delovna skupina FKA. Naročili so si tudi prapor, kateri bo blagoslovljen v nedeljo 26. avgusta. Ob tej priliki se bo vršil pri Negovi dekanjski izlet vseh delovnih skupin FKA Št. Lenarske dekanije.

V Svečini so si fantje pod vodstvom svojega duhovnega voditelja in župnika Franca Časla osnovali delovno skupino FKA. V nedeljo 22. julija se je vršil ustanovni sestanek. Sestanka se je udeležil tudi tajnik Slomeškovega okrožja Mirko Geratič, ki je fantom govoril o smernicah in delu v FKA. Dal Bog, da bi nova delovna skupina v polni meri dosegla svojo nalogo in vso mladino svečinsko usmerila v končen cilj: Povsod Bogal!

Člani delovne skupine FKA pri Sv. Benediktu so v ponedeljek 9. julija napravili izlet na Pohorje k Sv. Arehu. Bila jih je lepa skupina. Izlet je lepo uspel in so izletniki polni zadovoljstva pripovedovali o lepoti Pohorja in o potnih vtisih, ki so jih na izletu dobili.

TEM IN ONEM

Kolesarji tekmujejo.

Iz Poljčan je prišlo vabilo, da se naj Mariborčani udeležijo kolesarskih dirk na progi Luščka vas-Konjice-Luščka vas. Razume se, da smo se vabilu odzvali. Hitro se nas je znašlo nekaj, kateri gleštamokolesa ter sklenili, da se vabilu odzovemo, in če bo sreča mila, pošteno »nadrajsamo« predrzne poljčanske fante. S trdnim upanjem, da se nam to posreči, smo se odfurili iz Maribora. Trije smo bili: Jože, Bogi in moja malenkost. Močno je pripekalo solnce, ko smo brzeli na svojih železnih konjičkih proti Slov. Bistrici. Pot nam je lil s čela. Že med potjo smo se kosali med seboj, kdo bolje vozi. Tako se je zgodilo, da smo v Bistrici izgubili Bogomira. Seveda se je izgovarjal, da je šel pit vodo, a v sili je vsak izgovor dober. Tako sva vozila sama proti Poljčanam. Sicer je tudi Bogomir došel v

Poljčane, a kaj, ko se ni znašel v tem velemestu. Ko je tako pohajal sem in tje, se je srečal z nekim gospodom, ki ga je prijazno pobaral kako in kam. Ta gospod mu je povedal, da s tekmami ne bo nič, ker je baje cesta na progi Poljčane-Konjice zaprta. Seveda je Bogomir malce začudeno gledal gospoda, pa kaj je hotel. Lepo je verjel zgodbi, ki mu jo je ta natvezil, namreč, da je očka polž tam blizu Žič prevrnil svojo bajto, in da je radi tega promet oviran. Misli si je, boljše verjeti, kakor iti gledat, ter je jadrno zasedel svojega brzca in odfural nazaj v Maribor. Midva z Jožetom pa seveda na take dogodivščine ne dava dosti. Hitro sva se znašla pri Tonetu v Luščki vasi, kjer sva našla tudi Mariborčane, ki so bili dopoldne na Boču. Drečja in Tone iz Prlekije sta se prav kar prepirala o tem, kako visok je Boč.

Kmalu so prispeli naši konkurenti. Skoraj sami poljčanski fantje. Edino Jareninčani so poslali svojega zastopnika. Skoraj z enourno zamudo so se pričele tekme. Težki oblaki, kateri so se valili sem od Konjic, so obetali, da preprečijo tekme. Toda vkljub grozeči nevihti so se pogнали v dir tekmovalci. Slo je kot za stavo. Vsak je hotel biti prvi. Kaj hitro se je odtrgal Jareninčan šketa iz skupine dirkačev ter jih prehitel, koj za njim pa domačin Jemenšek — Gandi. Že se je slišalo grmenje, debele kaplje dežja so oznanjale, da bomo mokri kot žabe. Toda kdo se bo zmenil za to. Kot blisk smo drevili drug za drugim, drug drugega prehitevali. A blizu Žić smo imeli Mariborčani smolo. Parkrat je pošteno zagrmelo in zabliskalo, da nam je kar vzelo vid, pa je že zmanjkalo Jožeta, da je smola bila še večja, se mi je zlomil pedal. S kislim obrazom sem se na svojem invalidu vozil nazaj proti Luščki vasi, kjer sem našel tudi Jožeta, ki se je ustrašil dežja in groma. Tako nam je splahnelo upanje na zma-

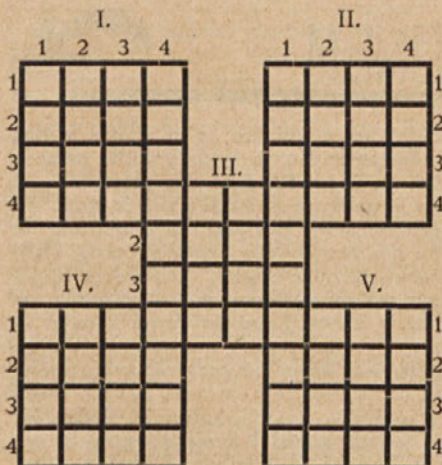
go. Da nas bodo »nadrasali« drugi, je bilo jasno kot beli dan. Ostali tekmovalci so vkljub dežju in nevihti vstrajali. Kot da bi ne bilo nič, so vozili do Konjic in nazaj. Proti Ločam jih je dobila toča. Pošteno jih je namlatila po obrazu in rokah. Ubogi Gandi je bil ves obtolčen. V največjem nalu med bliskom in gromom so prišli na cilj: prvi Jareninčan šketa, drugi junaški Gandi, tretji Tonček Rebernak. Ostali so bili primorani sredi pota izstopiti. Kakor da bi se valjali v največjem blatu, tako so vsi izgledali. Skoraj ni bilo videti kje ima kdo oči in usta, vse je bilo zamazano s peskom in blatom. Tone, ta je skočil kar pod vodnjak ter se skopal, drugi pa so pobrisali čimprej domov, da se preoblečejo. Vse je občudovalo vrle fante, ki so premagali dež in točo ter še v precej lepem času prišli na cilj. Po tekmah je bil pri prijatelju Rebernaku lep družabni večer, kjer je tovariš Geratič iz Maribora razdelil tekmovalcem lepa darila.

POUKU in RAZVEDRILU

Nagradna križaljka. (E. Kramaršič.)

I. kvadrat: vodoravno in navpično:
1. Zelenica; 2. svetopisemska oseba;
3. lepo; 4. bog ljubezni.

II. kvadrat: 1. Planet; 2. poklic; 3. upanje; 4. mesto v Romuniji.

III. kvadrat: 1. Pleme; 2. najmanjši del; 3. ptič (množ.); 4. beseda v molitvi.

V. kvadrat: 1. Cesar; 2. gorovje na Balkanu; 3. skladnost v pesmi; 4. delavec.

IV. kvadrat: 1. Reka v Rusiji; 2. raj; 3. zelenc (tujka); 4. stari narod.

Preštevalnica.

(France-Bohinj; 10 točk.)

n m o m z r t o z o i n
t č p ž i v r e s i s a
z e n a

Cenik.

(France iz Središča; 20 točk.)

Blago	Štev.	Cena	
		Din	p
Oksford srajce . . .	e 5	25	—
Flanel srajce	a 15	28	—
Poplin srajce	j 18	34	—
Touring srajce . . .	s 6	42	—
Cefir srajce	e 23	46	—
Letne triko srajce	a 21	30	—
Otroški čevlji . . .	l 23	19	—
Ženske rokavice . .	d 1	24	—
Moške rokavice . .	r 1	27	—

Posetnici.
(J. Tittl; 10 točk.)

g. Ana Karuzi

I. Zep

Sv. Rok

Kdo sta ti dve osebi?

Kvadrat.
(F. Č.; 15 točk.)

U	S	N	K	K
O	A	E	V	I
V	A	B	L	T
G	S	U	E	Z
J	R	S	B	D

Steber.

(ran. — 20 točk.)

a	a	a	a	a
a	a	a	a	a
a	a	a	a	b
c	c	č	č	d
d	d	d	e	e
e	e	e	e	g
g	h	i	i	i
i	j	j	k	k
k	k	k	l	l
l	l	l	l	m
n	n	n	n	n
n	o	o	o	o
o	o	o	o	o
o	p	p	p	p
p	r	r	r	r
r	r	r	r	s
š	š	t	t	t
t	v	v	v	v
v	v	z	z	ž

Besede pomenijo:

1. Drevo
2. Kraj na Gorenjskem
3. Mesto v Macedoniji
4. Del telesa
5. Rokodelc
6. Krstno ime
7. Jug. reka
8. Gora ob izviru Drina (Beleđa)
9. Krstno ime
10. Del zrna
11. Žel. postaja na progi Zagreb—Split
12. Domača žival
13. Del ptičjega telesa
14. Del cerkve
15. Domača žival
16. Slap Savinje
17. Evropska država
18. Posoda
19. Ptič

Po sredi navzdoli čitaš lep nauk.

Rešitev ugank v julijski številki
»Našega doma«.

1. Čaroben lik: 1. Jugoslavija,
2. rum, 3. proso, 4. Miklavž, 5. kovač,
6. oje.
2. Križaljka: Vodoravno: Hvar,

Kras, ti, opat, noža, i. t. d., rob, kače, Adam, made, eden, ar, cona, osat, tun, Una, Obir, luka, ar, atom, Sora. Navpično: vino, rog, rtič, sod, Paka, obad, tele, Ruma, amen, deca, Knin, Aron, dati, otok, salo, urar, ura, bas.

3. Naloga: Roka roko umiva.

4. Uganke: 1. Pes. 2. Bolha. 3. Ker jih radi vednega klepetanja nikdo ne bi mogel obriti.

5. Besedna uganka: »Veseli tički« iz Kapele.

6. Besedna uganka: Uradnik — urednik.

Vse uganke prav rešene dajo 90 točk.

Prav so rešili: Jug Franjo (70 točk); A. Kos (80 točk); Julij Tittl (90 točk); Ivan Kladenšek (80 točk); Angela Pečnik (20 točk); Vaclav Jereb (60 točk); Acman Anton (30 točk); Tili Kraševac (40 točk); Majda Otavnik (40 točk); Rudi Čujež (45 točk); Franc Sodja (60 točk); Jožef Mlakar (55 točk); Ela Cencelj (80 točk); »Ugankarski klub« Sv. Anton v Slov. gor. (60 točk); Joško Makoter (60 točk); Črnc Franjo (85 točk); Joško Novak (80 točk); »Veseli tički« (40 točk).

Izžrebana sta bila: Vaclav Jereb, Sv. Venčesl. p. Slov. Bistrica in Ela Cencelj, Tremerje pri Celju.

Mojim ugankarjem: Vse uganke je odslej izključno pošiljati na naslov: Mirko Geratič, Maribor, Koroška c. 1. — Mlinarič: Je uporabno, in bom objavil prihodnjič. — Vse ugankarje, kateri mi pošiljajo uganke v slikah, prosim, da jih lepo s tušem izrišejo v primerni velikosti in na risalni papir. Le na ta način se lahko objavijo. Ne pozabite vsakokrat priložiti tudi rešitve. — Feliks, Sv. Rupert v Slov. gor.: Zadnjič sem Tvojo rešitev dobil prepozno, zato nisi bil objavljen med rešilci. — Acman, Šmihel: Kaj se to pravi: »Če ne zgubim poguma«? Saj si vendar fant in ne nosiš kiklje! Fantovska lastnost je pogum. Kdor pa pogumen ni, ta je kokoš! Zato le pogum. Ne ustraši se začetnih težav, krepko poprimi. Tudi v FKA krepko poprimi! — Rudi Č.: Pri delu v FAK mnogo uspehov! Pravila dobiš! Vsem Tvojim sodelavcem prisrčen Bog živi! Na veselo svidenje na evharističnem kongresu v Mariboru! — Ugankarski striček!

VSAK

**SLOVENSKI GOSPODAR
ZAVARUJE SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE
EDINO LE PRI**

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

**ZAVARUJE: POŽAR - VLOM - NEZGODE
KASKO - JAMSTVO - STEKLO
ZVONOVE - ŽIVLJENJE
KARITAS**

Podruž. Celje: Palača Ljudske posojil.

Glav. zastopstvo: Maribor, Loška ul. 10

Krajevni zastopniki v vsaki fari

Izdaja Konzorcij Našega doma. — Urejuje in predstavlja lastnika dr. Fr. Vatovec. — Tiska Tiskarna sv. Cirila, predstavnik Albin Hrovatin. — Vsi v Mariboru.